

OBSAH

<i>Poděkování</i>	7
<i>Poznámky</i>	8

PŘEDMLUVA K PŘEPRACOVANÉMU
A ROZŠÍŘENÉMU VYDÁNÍ

<i>Myšlenky v roce patnáct</i>	11
O čem je <i>Jak neměřit člověka</i>	11
Proč přepracované vydání po patnácti letech?	18
Důvody k přepracování knihy a její historie	27
Osudy knihy a její revidované vydání	35
Poznámky	41

JAK NEMĚŘIT ČLOVĚKA

ÚVOD	45
------------	----

1. AMERICKÝ POLYGENISMUS A KRANIOMETRIE
PŘED DARWINEM

<i>Černoši a Indiáni jako oddělené a podřadnější druhy</i>	56
Společný kulturní kontext	57
Formy vědeckého rasismu před nástupem evoluční teorie: monogenismus a polygenismus	64
Louis Agassiz – americký teoretik polygenismu	67
Samuel George Morton – empirik polygenismu	75
<i>Případ podřadného postavení Indiánů: „Crania Americana“</i>	75

<i>Případ egyptských katakomb: „Crania Aegyptiaca“</i>	85
<i>Případ posunu průměru u černochoů</i>	88
<i>Konečná tabulace z roku 1849</i>	90
<i>Shrnutí</i>	91
Americká škola a její vztah k otrokářství	93
Poznámky	95
2. MĚŘENÍ HLAV	
<i>Paul Broca a rozkvět kraniologie</i>	98
Svody čísel	98
<i>Úvod</i>	98
<i>Francis Galton – zvěstovatel kvantifikace</i>	99
<i>Předehra s morálním poučením:</i>	
<i>čísla nejsou zárukou pravdy</i>	102
Velebnězi kraniometrie: Paul Broca a jeho škola	107
<i>Velký bludný kruh</i>	107
<i>Výběr postav</i>	110
<i>Zabránit anomáliím</i>	113
NĚMCI S VELKÝMI MOZKY	113
VÝZNAMNÍ MUŽI S MALÝMI MOZKY	116
ZLOČINCI S VELKÝMI MOZKY	118
KAZY NA VZESTUPNÉ ČASOVÉ KŘIVCE	119
<i>Vpředu a vzadu</i>	121
KRANIÁLNÍ INDEX	122
PŘÍPAD VELKÉHO OTVORU	124
<i>Mozky žen</i>	126
Post scriptum	131
Poznámky	132
3. MĚŘENÍ TĚL	
<i>Dvě studie o případech opičáctví</i>	
<i>společensky nežádoucích</i>	134
<i>Opice v každém z nás</i>	134
<i>Opice v některých z nás: kriminální antropologie</i>	143
<i>Atavismy a kriminalita</i>	143
<i>Zvířata a divoši rozenými zločinci</i>	144
<i>Anatomická, fyziologická a sociální stigmata</i>	147
<i>Lombrosův ústup</i>	152
<i>Vliv kriminální antropologie</i>	155
<i>Coda</i>	161

Epilog	162
Poznámky	164
4. TEORIE DĚDIČNÉHO IQ	
<i>Americký vynález</i>	166
Alfred Binet a původní účel Binetovy stupnice	166
<i>Binet flirtuje s kraniometrií</i>	166
<i>Binetova stupnice a zrod IQ</i>	168
<i>Zneužití Binetových úmyslů v Americe</i>	174
H. H. Goddard a hrozba pro slabomyslné	177
<i>Intelligence jako mendelovský gen</i>	177
GODDARD DEFINUJE MORONY	177
PŘÍMKOVÁ ŠKÁLA INTELIGENCE	179
ROZPARCELOVÁNÍ ŠKÁLY DO MENDELOVSKÝCH POJMŮ	181
PRO MORONY NÁLEŽITÁ PÉČE A KRMĚ, ALE ZÁKAZ PLOZENÍ DĚTÍ	183
<i>Zabránit imigraci a množení moronů</i>	184
<i>Goddard odvolává</i>	192
Lewis M. Terman a masové používání vrozeného IQ	193
<i>Masové testování a Stanford-Binetova škála</i>	194
<i>Termanova technokracie vrozenosti</i>	199
<i>Fosilní IQ géniů minulosti</i>	202
<i>Terman a rozdíly mezi skupinami</i>	207
<i>Terman odvolává</i>	210
R. M. Yerkes a Armádní mentální testy: nástup IQ	211
<i>Velký skok psychologie</i>	211
<i>Výsledky armádních testů</i>	214
<i>Kritika armádních mentálních testů</i>	217
OBSAH TESTŮ	217
NEVYHOVUJÍCÍ PODMÍNKY	219
SPORNÉ A ZVRÁCENÉ POSTUPY: OSOBNÍ SVĚDECTVÍ	222
ÚPRAVOVÁNÍ KONEČNÝCH STATISTIK – PROBLÉM S NULOVÝMI HODNOTAMI	232
ÚPRAVA KONEČNÝCH HODNOT – JAK SE VYHNOUT ZJEVNÝM KORELACÍM S PROSTŘEDÍM	235
<i>Politický dopad armádních testů</i>	240
MŮŽE DEMOKRACIE PŘETRVAT S MENTÁLNÍM VĚKEM TŘINÁCT LET?	240
ARMÁDNÍ TESTY A SNAHY OMEZIT PŘÍSTĚHOVALECTVÍ: BRIGHAMOVA MONOGRAFIE O AMERICKÉ INTELIGENCI	242

VÍTĚZSTVÍ RESTRIKCE PŘÍSTĚHOVALECTVÍ	248
BRIGHAM ODVOLÁVÁ	249
Poznámky	251
5. SKUTEČNÝ OMYL CYRILA BURTA	
<i>Faktorová analýza a zpředměnění inteligence</i>	253
Případ sira Cyrila Burta	253
Korelace, příčina a faktorová analýza	258
<i>Korelace a příčina</i>	258
<i>Korelace ve více než dvou rozměrech</i>	261
<i>Faktorová analýza a její cíle</i>	264
<i>Reifikační omyl</i>	267
<i>Rotace hlavních komponent a jejich nepotřebnost</i>	269
Charles Spearman a obecná inteligence	273
<i>Teorie dvou faktorů</i>	273
<i>Metoda rozdílů tetrád</i>	275
<i>Spearmanovo g – velké znovuzrození psychologie</i>	277
<i>Spearmanovo g a teoretické zdůvodnění IQ</i>	280
<i>Spearman zpředměňuje g</i>	282
<i>Spearman a dědičnost g</i>	286
Cyril Burt a hereditární syntéza	289
<i>Zdroje Burtova nesmiřitelného hereditarismu</i>	289
PŮVODNÍ DŮKAZ VROZENOSTI	290
POZDĚJŠÍ ARGUMENTY	295
BURTOVA SLEPOTA	296
BURT POLITICKY POUŽIVÁ VROZENOST INTELIGENCE	299
<i>Burt rozšiřuje Spearmanovu teorii</i>	300
<i>Burt a reifikace faktorů</i>	303
<i>Burt a politické použití g</i>	306
L. L. Thurstone a vektory mysli	310
<i>Thurstonova kritika a rekonstrukce</i>	310
<i>Rovnostářský výklad PMA</i>	316
<i>Spearmanova a Burtova reakce</i>	320
<i>Šikmé osy a g druhého řádu</i>	324
<i>Thurstone a aplikace faktorové analýzy</i>	329
Epilog: Arthur Jensen a zmrtvýchvstání	
Spearmanova g	330
Myšlenka na závěr	334
Poznámky	334
Dodatek	337

6. OPTIMISTICKÝ ZÁVĚR	338
Odhalování jako pozitivní věda	338
Učení se pomocí odhalování	339
Biologie a lidská přirozenost	341
Poznámky	350
 EPILOG	 352

ESEJE

KRITIKA „GAUSSOVY KŘIVKY“	357
<i>Gaussova křivka</i> (1. esej)	357
<i>Nedůslednosti obsahu</i>	360
<i>Nedůslednosti v argumentaci</i>	361
<i>Nedůslednosti programu</i>	366
Duchové z minulosti <i>Gaussovy křivky</i> (2. esej)	368
 TŘI STOLETÍ NÁZORŮ NA RASU A RASISMUS	 380
Letité bludy o myšlení a pachu (3. esej)	380
Rasová geometrie (4. esej)	389
O morálce Tahitianů a o Darwinově morálce (5. esej)	399
Poznámky	411
 BIBLIOGRAFIE	 412
REJSTRÍK	418
OBSAH	432